

KDOR IŠČE, TA NAJDE!

Iskalniki so učinkoviti predvsem takrat, kadar imamo dovolj dobro predstavo o tem, **kaj iščemo**, in ko poznamo **ključne pojme in fraze**, po katerih bomo iskali.

Iskalniki so v množici spletnih strani nepogrešljivo orodje vsakega internetnega uporabnika. Pri iskanju je zelo koristno, če smo seznanjeni z iskalno logiko posameznih iskalnikov, saj bomo tako lažje prišli do boljših in natančnejših rezultatov.

Čeprav se iskalniki po načinu delovanja zelo razlikujejo, jim je skupno to, da ustvarijo seznam povezav na strani, ki so z iskanimi pojmi v povezavi. Iskalniki so učinkoviti predvsem takrat, kadar imamo dovolj dobro predstavo o tem, kaj iščemo, in ko poznamo ključne pojme in fraze, po katerih bomo iskali, saj nas lahko pripeljejo točno do spletnih strani z besedami in stavki, za katere želimo, da jih spletne strani vsebujejo. Pri iskanju je zelo koristno, če smo seznanjeni z iskalno logiko posameznih iskalnikov, saj bomo tako lažje prišli do boljših in natančnejših rezultatov. Uspešno iskanje po spletu ni tako zelo preprosto, kot se marsikomu zdi na prvi pogled. Nekaj pa vsekakor drži kot pribito: vaja dela mojstra. Čim več boste iskali, tem lažje se boste dokopali do pravih spletnih naslovov.

SPLOŠNI NAMIGI ZA UČINKOVITEJŠE ISKANJE

Pri iskanju je največkrat težava v tem, da iskalniku ne znamo povedati, kaj nas zanima, ne pa da iskalnik v svoji zbirki ne bi imel nič primernega za nas. Najpomembnejše je, da vemo, kaj iščemo, in da se odločimo za primerno metodo iskanja. Pri tem je pomembno to, da iskanje s pomočjo ključnih besed, ki jih vpisujemo v iskalno polje, da bolj **omejimo in opredelimo**, saj bomo lahko le tako hitro prišli prek izpisanih povezav do podatka, ki ga želimo. Sicer nam bo namreč iskalnik prikazal preveč zadetkov, ki bodo vsebovali za nas neustrezne povezave. Rezultati iskanja bodo veliko boljši, če boste namesto posameznih besed področje iskanje omejili z **več ključnimi besedami**, ki jih lahko po potrebi spreminjate, dopolnite in zamenjate. Če rezultat iskanja še vedno ne pokaže tistega, kar smo pričakovali, bomo morali ob preveč zadetkih natančneje opredeliti iskano stvar; če je zadetkov premalo, pa seveda manj podrobno. Če, denimo, iščete informacije o najemu apartmaja v Simonovem zalivu v Izoli, bo veliko boljše, če v vnosno polje vpišete *Izola Simonov apartma* najem, kakor pa le *Izola apartma*, saj boste veliko hitreje prišli do tistega, kar iščete. Pri Googlu boste pri prvem, podrobneje opredeljenem iskalnem nizu dobili 9 zadetkov pri drugem pa kar 210. Razlika je več kot očitna.

Pri iskanju točno določenega niza besed, lahko uporabite frazo, s katero imenujemo skupino besed, pisano med dvema narekovajema. Iskalnik bo besede zapisane med narekovaji iskal v zapisanem zaporedju in ne vsake posebej. Če v iskalno polje vpišete *sponzorirana povezava* (brez narekovajev) boste dobili med rezultati iskanja vse dokumente, ki vsebujejo besedo sponzorirana in besedo povezava. Če pa boste dali omenjeni besedi med narekovaje, bo iskalnik poiskal samo tiste dokumente, kjer se besedi držita skupaj. Iskanje s frazami je še zlasti uporabno pri iskanju večbesednih strokovnih terminov. **Velike in male črke** se pri iskanju na večni iskalnikov obravnavajo **enako**, zato je popolnoma vseeno, ali vtipkamo v iskalno polje: krka, Krka, KRKA, Krka.

NADOMESTNI ZNAKI

Na nekaterih iskalnikih lahko z zvezdico (*) iščemo po korenu besede (npr. **oglas, oglasi, oglasnik ...**), z vprašajem (?) pa lahko nadomestimo en znak s poljubnim drugim znakom (oro pomeni je orožje, orodje). Pri Altavisti lahko npr. z znakom * nadomestimo znak znotraj besede s poljubnim nizom znakov. Če npr. napišemo **ko*a**, dobimo med zadetki koza, koža, komuna ... Google teh možnosti na primer ne podpira.

POTREBNE IN PREPOVEDANE BESEDE

Večina iskalnikov omogoča uporabo logičnih operatorjev, s katerimi lahko sezname najdenih strani učinkovito skrčimo. Uporaba veznika **AND** in njemu ustreznega znaka +, je praktično izgubila svoj pomen, saj ima večina iskalnikov že privzeto nastavljeno, da išče po vseh vpisanih besedah hkrati, in ne zgolj po vsaj eni izmed vpisanih besed. Matematično povedano pomeni, da dobimo presek in ne unije množic. Za izpis zadetkov, ki vsebujejo vsaj enega izmed iskanih pojmov, uporabimo **OR** (obvezno z velikimi črkami!). Če vtipkamo npr. **moj OR mikro** bomo dobili seznam vseh zadetkov, v katerih se pojavi beseda »moj« ali beseda »mikro«. Kadar določena beseda **ne sme biti** vključena kot iskalni pojem uporabimo znak minus (-) tik pred besedo. Za izpis rezultatov, ki vsebujejo besedo *moj*, ne pa tudi *mikro* uporabimo ukaz *moj mikro*. Najboljše bo, da se z operatorji in znaki malo poigrate, in kaj hitro boste dobili občutek, kdaj in kako jih uporabiti. Nikakor pa ne gre z njihovo uporabo pretiravati, saj nam iskalnik kaj kmalu ne bo našel čisto nič.

Koliko zadetkov dobimo pri uporabi različnih iskanih nizov?

Iskani niz	Število zadetkov na Google.com
janez OR novak	256.000 zadetkov
janez novak	8630 zadetkov
»janez novak«	758 zadetkov

Praktična razlaga

Kako bi v AltaVisti poiskali stran, ki v spletnem naslovu vsebuje besedo gorenje, v nazivu strani besedo s korenem hlad (da bomo lahko iskali hladilni, hladilne, hladilnik, hladilniki ...), obvezna beseda v besedilu je servis, beseda »zamrzovalniki« je iz iskanja izvzeta, iskali pa boste samo po slovenskih straneh z domeno.si? Rešitev: `url:gorenje title:hlad* servis -zamrzovalniki doma-in:si`

Iskanje po poljih

Najdi. si med drugim omogoča tudi iskanje po poljih, kar pomeni, da lahko z določenimi ukazi ukažemo računalniku, kje naj išče zadetke (samo v naslovu strani, v opisu strani, spletnem naslovu, v ključnih besedah ipd.). Skratka, uporabimo ukaz in besede, ki jih iščemo, ter zapišemo v naslednji obliki: **#polje iskana_beseda**. Dostopna polja so: #url, #anchortext, #text, #length, #modified, #title, #keywords... Če bi npr. radi našli strani, ki so se spremenile na točno določen dan (npr. 4. 9. 2003), in katerih vsebina se je nanašala na Slovenijo, vnesemo v iskalno polje naslednji ukaz **#modified 4.9.2003 Slovenija**. Če bi radi našli vse tiste strani, ki v naslovu vsebujejo besedo moj mikro, napišemo #title moj mikro.

IZPOPOLNJENO ISKANJE

Nekateri iskalniki omogočajo izpopolnjeno iskanje prek uporabniških vmesnikov, s katerimi lahko zadetke omejimo natančneje, predvsem pa enostavneje kot z različnimi parametre in logičnimi operatorji:

(npr. pri Googlu Advanced Search oz. Izpopolnjeno iskanje - www.google.com/advanced_search; pri Najdi.si Zmogljivo iskanje - www.najdi.si/trident/advanced.jsp). Iskalniki nam ponujajo v uporabniških vmesnikih za izpopolnjeno iskanje različne možnosti, večinoma pa naslednje:

- omejitev izpisa na izbrani jezik, v katerem je napisana spletna stran,
- omejitev iskanja v okviru dane domene,
- izbira števila izpisanih zadetkov na stran (10,20,30 ... 100),
- izpis strani (z vsemi besedami, s točno določeno frazo, s katerokoli besedo, brez določenih besed),
- izpis samo določenih vrst datotek (doc, pdf, xls...),
- izpis strani, kjer se iskani izrazi pojavijo na točno določenem mestu (kjerkoli na strani, v naslovu, besedilu, URL-ju),
- izpis strani, ki so spremenjene v obdobju zadnjih 3, 6 mesecev, v zadnjem letu ...,
- izpis strani, ki imajo povezave na določeno spletno stran,
- izpis strani, ki so po tematiki in sestavi podobne določeni spletni strani.

Googlov vmesnik za izpopolnjeno iskanje

RAZLAGA REZULTATOV ISKANJA

Kot zgled razlage rezultatov iskanja bomo uporabili iskalnik Google (www.google.com), ki ga uporablja za iskanje po svetovnem spletu večina slovenskih internetnih uporabnikov.

A Povezava do uporabniškega vmesnika, ki omogoča izpopolnjeno iskanje.

B Povezava do splošnih nastavitvev, kjer lahko določimo jezik iskanja, število izpisanih rezultatov ...

C Povezava do jezikovnih orodij, kjer lahko iščemo po točno določenih jezikih in državah.

D Povezava do nasvetov za boljše iskanje

E Iskalno polje

F Gumb, s katerim sprožimo iskanje. Uporabimo lahko seveda tudi tipko Enter.

G Orodna vrstica, kjer lahko določimo način iskanja: med vsemi dokumenti, samo med slikami, med novičarskimi skupinami, v spletnem imeniku

H Statistična vrstica, ki izpiše število zadetkov našega iskanja in čas, ki ga je iskalnik potreboval, da jih je našel.

I Ta vrstica se pojavi, če so zadetki tudi v spletnem imeniku. Povezava nam kaže pot do določene kategorije, kjer bomo dobili še več podobnih zadetkov.

J Naslov strani oziroma prva vrstica na spletni strani.

K Pod naslovom se izpiše delček besedila, ki vsebuje iskalne pojme. Ti so znotraj besedila označeni krepko.

L Opis strani, ki se pojavi samo, če je spletna stran vpisana tudi v Googlov imenik.

M Če je spletna stran v imeniku, se izpiše pod do kategorije, v kateri je.

N URL oziroma spletni naslov strani.

O Velikost spletne strani v kB. Velikost ni navedena pri nepopolno indeksiranih straneh.

Q Posnetek strani v trenutku, ko jo je iskalnikov »pajek« indeksiral. Iskalni pojmi so na posnetku strani pisano obarvani.

R Podobne strani (Similar pages) je povezava do seznama vsebinsko ali drugače podobnih spletnih strani.

S Rezultati, ki so v seznamu zadetkov odmaknjeni od levega roba, so pod strani iskalnim pojmom najustrežnejšega rezultata.

T Če je pod strani določene spletne strani veliko, lahko s klikom na povezavo Več zadetkov na (More results from) dobimo seznam vseh pod strani.

DODATNE MOŽNOSTI ISKANJA

Google:

- Za iskanje pojmov znotraj spletne strani uporabimo ukaz site:URL_naslov. Če na primer želimo najti dokumente z besedo oglaševanje na spletnih straneh www.nasvet.com, vpišemo naslednje: oglaševanje site:www.na-svet.com. Na AltaVisti moramo za isti učinek uporabiti ukaz host.
- Za iskanje po spletnih straneh s točno določeno domeno (npr..si,.hr,.com) ravno tako uporabimo ukaz site, ki mu moramo dodati končnico domene. Tako dobimo z ukazom marketing site:si med rezultati iskanje vse dokumente z besedo marketing, ki so na slovenskih spletnih straneh. Na AltaVisti uporabimo namesto ukaza »site« ukaz domain: končnica_domene.
- Poiščemo lahko tudi naslove spletnih strani, ki vsebujejo povezave na določeno spletno stran. Če npr. v iskalno polje vtipkamo link: www.nasvet.com, bo iskalnik poiskal vse tiste spletne strani, ki vsebujejo povezavo na naslov www.nasvet.com. Isto velja za iskanje pri AltaVisti.
- Za iskanje znotraj različnih vrst dokumentov uporabimo filetype:končnica_dokumenta. Za iskanje vseh dokumentov pdf, ki vsebujejo besedo marketing, bi tako uporabili marketing filetype:pdf.

AltaVista:

- Za iskanje pojmov znotraj spletnega naslova uporabimo ukaz url:iska-na_beseda. Z ukazom url:amazon bo AltaVista našla samo tiste strani, ki v spletnem naslovu (URL) vsebujejo besedo amazon. Našla bo torej le strani www.amazon.com, www.amazonwatch.org, www.cdnw.com/amazon/ in podobne.
- Iščemo lahko tudi po nazivu (title) spletne strani. Če želimo najti le tiste strani, kjer se besedica gorenje pojavlja izključno v nazivu strani, uporabimo ukaz title:gorenje.

Najdi.si:

- **Iskanje s klicajem**

Najdi.si omogoča iskanje s klicajem. Če napišemo denimo !mize, preprečimo, da bi iskalnik iskal po vseh slovničnih oblikah vpisane besede, kot so miza, mize, mizi, mizo, miz, mizi. Med zadetki se bodo pojavili samo tisti, ki vsebujejo besedo mize.

Če drugače res ne gre ...

Če česa ne vendarle ne morete ali ne znate najti, lahko za odgovor poprosite Googlove spletne iskalne mojstre, ki vam naj bi vam za 2,5 dolarja odgovor poiskali v 24 urah (Google Answers, <http://answers.google.com>).

Vir: Radoš Skrt: MOJ MIKRO 10, oktober 2003, stran 60